Universitatea
Ştefan cel Mare
Suceava

FIŞA DISCIPLINEI

1. Date despre program

Instituţia de învăţământ superior	**Universitatea „Ştefan cel Mare" Suceava**
Facultatea	**Facultatea de Litere şi Ştiinţe ale Comunicării**
Departamentul	**Limba şi Literatura română şi Ştiinţele Comunicării**
Domeniul de studii	**Limbă şi literatură română**
Ciclul de studii	**Licenţă**
Programul de studii/calificarea	**Limba şi literatura română – Limba şi literatura spaniolă** **Limba şi literatura franceză – Limba şi literatura spaniolă**

2. Date despre disciplină

Denumirea disciplinei	**CULTURI PRECOLUMBIENE (S)**				
Titularul activităţilor de curs	Lector univ. dr. Călin Horia BÂRLEANU				
Titularul activităţilor de seminar	Drd. Lavinia IENCEANU				
Anul de studiu	III	Semestrul	5	Tipul de evaluare	C
Regimul disciplinei	Categoria formativă a disciplinei DF - fundamentală, DD - în domeniu, DS - de specialitate, DC - complementară				DC
	Categoria de opţionalitate a disciplinei: DO - obligatorie (impusă), DA - opţională (la alegere), DL - facultativă (liber aleasă)				DA

3. Timpul total estimat (ore alocate activităţilor didactice)

I a) Număr de ore pe săptămână	3	Curs	1	Seminar	2	Laborator	-	Proiect	-
I b) Totalul de ore pe semestru din planul de învăţământ	42	Curs	14	Seminar	28	Laborator	-	Proiect	-

II Distribuţia fondului de timp pe semestru:	Ore
II a)Studiul după manual, suport de curs, bibliografie şi notiţe	20
II b)Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate şi pe teren	16
II c)Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii şi eseuri	20
II d)Tutoriat	
III Examinări	2
IV Alte activităţi:	

Total ore studiu individual II (a+b+c+d)	56
Total ore pe semestru (I+II+III+IV)	100
Numărul de credite	4

4. Precondiţii (acolo unde este cazul)

Curriculum	
Competenţe	

5. Condiţii (acolo unde este cazul)

Desfăşurare a cursului		• Sala de curs dotată cu laptop şi videoproiector
Desfăşurare aplicaţii	Seminar	• Sala de curs dotată cu laptop şi videoproiector

6. Competenţe specifice acumulate

Competenţe profesionale	• Prezentarea sintetică şi analitică, estetică şi culturală a fenomenului literar şi a culturii populare; • Analiza textelor literare în limbile moderne, în contextul tradiţiilor literare din cultura de referinţă.
Competenţe transversale	• Utilizarea componentelor domeniului Limbă şi literatură în deplină concordanţă cu etica profesională;

	• Relaţionarea în echipă; comunicarea interpersonală şi asumarea de roluri specifice; • Organizarea unui proiect individual de formare continuă; îndeplinirea obiectivelor de formare prin activităţi de informare, prin proiecte în echipă şi prin participarea la programe instituţionale de dezvoltare personală și profesională.

7. **Obiectivele disciplinei** (reieşind din grila competenţelor specifice acumulate)

Obiectivul general al disciplinei	• Cunoașterea principalelor civilizații precolumbiene
Obiectivele specifice	• Cunoașterea contextului istoric al descoperirii Americii • Cunoașterea trăsăturilor caracteristice culturilor precolumbiene • Cunoașterea de ansamblu a studiilor și cercetărilor civilizațiilor mezo- și sudamericane

8. **Conţinuturi**

Curs	Nr. ore	Metode de predare	Observaţii
1. Antropologie culturală. Introducere	2	Prelegere, problematizare, conversaţie euristică, analiză de text	
2. Exploratori, descoperitori, descoperiți	2		
3. Darul ritualizat specific culturii precolumbiene	2		
4. Incașii. Trăsături culturale. Vestigii	2		
5. Civilizația Maya. Trăsături culturale	2		
6. Aztecii și sistemul religios	2		
7. Conflictul cultural	2		

Bibliografie

BÂRLEANU, Călin-Horia, *Antropologie și comunicare interculturală,* Editura Casa Cărții de Știință, Cluj, 2015.
BÂRLEANU, Călin-Horia, *Strigătul lui Benjy*, Editura Universităţii „Alexandru Ioan Cuza”, Iaşi, 2019.
FILORAMO, Giovanni (coord.), *Istoria religiilor*, vol. V. *Religiile Americii precolumbiene și ale populațiilor indigene*, Polirom, Iași, 2010.
SPENCE, Lewis, *Mituri precolumbiene*, Traducere de Mariana Buruiană, Editura Herald, București, 2011.
TOMAŞEVSKI, Boris, *Teoria literaturii.* Poetica, traducere, prefaţă şi comentarii de Leonida Teodorescu, Editura Univers, Bucureşti, 1973.

Bibliografie minimală

LEHMANN, Henri; SOUSTELLE, Jacques; GENDROP, Paul; FAVRE, Henri, *Civilizații precolumbiene*. Aztecii. Mayașii. Incașii, Traducere de Cristian Bădiliță, Editura Humanitas, București, 1995.

Seminar	Nr. ore	Metode de predare	Observaţii
1. Noțiuni introductive: Spania vs. Hispano-america. Conflictul cultural. Descoperire și “acoperire”. Cucerire și recucerire. Cuceritori și cuceriți. Identitate-alteritate, civilizație-barbarie, psihologia minorității, complex de inferioritate↔superioritate, alienare, dezrădăcinare, teoria „rădăcinilor (ră)sucite/strâmbate” (sp. *las raíces torcidas*, Montaner, 2001), hibridare și metisaj	2	Expunerea, problematizarea, conversaţia euristică, analiza de text	
2. Apolinico-uranianul. Zeul Inti. Simboluri avimorfe. Incașii vs. aztecii. Abordare comparativă I. Condorul andin de sorginte incașă vs. acvila mexicană de sorginte aztecă (simbol heraldic). Text: *Condorito: el pájaro más popular del continente latinoamericano* (fragment); Legenda renașterii condorului; *La leyenda del águila y del nopal*. Huitzilopochtli (‘*colibrí del sur*’) <u>Vestigii</u>: orașul Machu Picchu sub forma condorului; fondarea Tenochtitlanului (Ciudad de México) <u>Ritualuri</u>: *Yáwar Fiesta*: lupta dintre condor și taur	2		
3. Simboluri avimorfe II. Simboluri onirice și psihopompe. Mayașii vs. aztecii. Quetzal-ul guatemaltec (mayaș) vs. colibri-ul sau pasărea *zunzuncito* (mayași+azteci) Text: „Geneza colibri-ului” – un nou Hermes <u>Vestigii</u>: coiful împodobit cu pene al ultimului conducător al imperiului aztec (*el penacho de Moctezuma*); municipiul	2		

	Tzintzuntzan			
4.	Htonico-dionisiacul. Simboluri zoomorfe. Felinele și ofidienele. Ambivalență simbolică. Trilogia incașă: condor, puma, șarpe; Războinicii jaguar azteci+ mayași; jaguarul: simbol psihopomp și practicile șamanice. Metisajul: Quetzalcóatl: șarpele-cu-*Pene* (*la serpiente emplumada*); *Dos palabras* (fragment: *los ojos del puma*), Isabel Allende Vestigii: Chichén Itzá : Templurile Jaguarului- platforma cu acvile și jaguari; tronul lui Kukulcán	2		
5.	Simboluri fitomorfe I. Mitologie comparată Porumbul-aliment sacru; „darul zeilor”/ mană cerească. Gastronomie. Antropogonia mayașă: *Hombres de barro vs. hombres de maíz* Text: *El maíz: regalo de los dioses* (fragment). Simboluri ale fertilității și zeități ale porumbului în mitologiile precolumbiene: Centéotl, Mama Sara, Yum Kax; Dezmembrarea lui Inkarri și arzătoarea dorință a unirii	2		
6.	Simboluri fitomorfe II. Arbori sacri (*axis mundi*): ahuehete, mahon etc. și flori naționale (floarea-Sfântului Duh, *pasionaria* etc.) Legenda florii copihue; *Poema del copihue rojo*, Ignacio Verdugo Cavada; analiza unor versuri ale lui Pablo Neruda	2		
7.	Simboluri fitomorfe III. Sacrificiul fondator. Legenda florii de ceiba (simbolism antropomorf itinerant Anahí). *Anahí*, Osvaldo Sosa Cordero	2		
8.	Simboluri fitomorfe IV. Legenda florii kantuta – floarea sacră a incașilor (simbolism cromatic)	2		
9.	Simboluri fitomorfe V. Dalia – floarea sacră a aztecilor vs. floarea cempasúchil	2		
10.	Simboluri cristalomorfe. Gemo/cristaloterapia. Amulete, legende și practici ritualice. I Text: *La bolivianita: una lágrima de miel y violeta* (fragment) (simbolism antropomorf itinerant Anahí). Simbolism literar & cromatic hispano-american	2		
11.	Simboluri cristalomorfe II. Chihlimbarul. Analiza valențelor simbolice, terapeutice și stilistice. Analiză de text: *Muerte constante más allá del amor*, Gabriel García Márquez (fragment: *el ámbar triste de su mirada*)	2		
12.	Simboluri cristalomorfe III. Jadul vs. smaraldul. Valențe simbolice și terapeutice. Analiză contrastivă	2		
13.	Simboluri cristalomorfe IV. Rubinul și obsidianul. Valențe simbolice, terapeutice și stilistice. Analiză contrastivă. *El rubí*, Rubén Darío (fragment)	2		
14.	Zeități selenare: Chía vs. Ixchel. Mitologie comparată	2		

Bibliografie

CORNEA, Paul, *Introducere în teoria lecturii*, Editura Minerva, Bucureşti, 1988.
Dicţionar de psihanaliză, Editura Trei, Bucureşti, 2000.
Dicţionar de psihologie, Larousse, Editura Univers Enciclopedic, Bucureşti, 2000.
DUSSEL, Enrique, *El encubrimiento del otro: hacia el origen del mito de la modernidad*, 3ª ed., Editorial Abya Yala, Quito, 1994, https://books.google.ro/books?id=s1tPcsg9VbgC&printsec=frontcover&hl=es#v=onepage&q&f=false .
LARRAÍN, Jorge, „La identidad latinoamericana. Teoría e historia”, în *Estudios Públicos. Revista de Humanidades y Ciencias Sociales*, nr. 55/1994, Santiago de Chile, https://www.insumisos.com/lecturasinsumisas/Identidad%20latinoamericana.pdf .
NOVĂCEANU, Darie, *Precolumbia*, Editura Elion, Bucureşti, 2001.
MIGNOLO, Walter, *La idea de América Latina. La herida colonial y la opción decolonial*, Silvia Jawerbaum, Julieta Barba (trad.), Gedisa, Barcelona, 2007.
MONTANER, Carlos Alberto, *Las raíces torcidas de América Latina*, Plaza & Janes Editores, Madrid, 2001.
NAHUELPÁN MORENO, Héctor J., „El sueño de la identidad latinoamericana o la búsqueda de lo propio en lo ajeno”, în *Atenea*, nr. 495/2007, pp. 157-164, Universidad de Concepción, Concepción, Chile, http://www.redalyc.org/articulo.oa?id=32849509 .
QUINTELA DI MAGGIO, Silvia Mabel, „¿Descubrimiento o encubrimiento de América?”, https://arielenlinea.files.wordpress.com/2010/11/04_descubrimiento.pdf .
SARMIENTO, Domingo Faustino, *Facundo o Civilización y barbarie en las pampas argentinas*, Librería Hachette y

Cia, París, 1874.
TODOROV, Tzvetan, *La Conquista de América. El problema del otro*, Flora Botton Burlá (trad.), Siglo XXI, México, 2010, https://drive.google.com/file/d/1cRri1JrQxNY01j5IBGdLQn10lzh-bV1G/view?fbclid=IwAR1R0_cY39a6Te2k2qfXpfR5MrZfshTP--TasE9MlVWh_7p0v1M93fOtQ_U .

Bibliografie minimală

BÂRLEANU, Călin-Horia, *Simboluri în literatură*, Editura Casa Cărții de Știință, Cluj, 2016.
PĂCURARIU, Francisc, *Antologia literaturii precolumbiene*, Editura Univers, București, 1973

Bibliografie auxiliară:

CHEVALIER, Jean & GHEERBRANT, Alain, *Diccionario de símbolos*, Herder Editorial, Madrid, 2000.
CIRLOT, Juan-Eduardo, *Diccionario de símbolos*, Ediciones Siruela, Madrid, 2006, https://issuu.com/rosalythr/docs/cirlot-juan-eduardo-diccionario-de- .
EVSEEV, Ivan, *Dicționar de simboluri și arhetipuri culturale*, Editura Amarcord, Timișoara, 1994.
FERRÉOL, Gilles; JUCQUOIS, Guy (coord.), *Dicționarul alterității și al relațiilor interculturale*, Nadia Farcaș (trad.), Polirom, Iași, 2005.
GUTIÉRREZ CHÁVEZ, Teresa & NORIEGA FERNÁNDEZ, Alfredo, *Latitud 0º. Manual de español intercultural*, SGEL, Madrid, 2012.

Resurse digitale:

¿Qué diferencia a los aztecas de los mayas? - CuriosaMente 68
https://www.youtube.com/watch?v=9yc4JIMcZQg
¿Quienes fueron los Incas? - CuriosaMente 82
https://www.youtube.com/watch?v=i4a7ukZxwSs
http://libroesoterico.com/.../Cirlot-Juan-Eduardo...
http://www.asihablamos.com/
Cómo se creó al mundo y a la humanidad, según el Popol Vuh.
https://www.facebook.com/mitouniversal/videos/2005958409624291
Dioses precolombinos
https://barrocimiento.wordpress.com/2013/11/25/dioses-precolombinos/?fbclid=IwAR08k82PQvbxc57UsKUrFkQ4rl7RYAQc3GrkDSBxXQ9l6gAw7jyi6267jwg

9. **Coroborarea conţinuturilor disciplinei cu aşteptările reprezentanţilor comunităţii epistemice, asociaţiilor profesionale şi angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului**

- Conţinuturile disciplinei sunt în concordanţă cu programele analitice aferente altor programe de studii similare din ţară şi din străinătate, şi corespund competenţelor vizate în acest program de studiu.

10. **Evaluare**

Tip activitate	Criterii de evaluare	Metode de evaluare	Pondere din nota finală
Curs	• însuşirea principalelor noţiuni, idei, teorii; • mod personal de abordare şi interpretare;	Examinare orală	50%
Seminar	• capacitatea de sinteză şi de analiză; • capacitatea de a utiliza diferite metode critice.	Referat	50%
Standard minim de performanţă			
• însuşirea terminologiei de specialitate; • lectura contextualizată a textelor din tematică; • cunoaşterea problemelor de bază din domeniu.			

Data completării	Semnătura titularului de curs	Semnătura titularului de seminar
02.10.2020		

Data avizării în departament	Semnătura directorului de departament
02.10.2020	

Data aprobării în Consiliul academic	Semnătura decanului
02.10.2020	